

צידה לדרך:

עלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

יו"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

צידה לדרך | פרשת יתרו

גליון מס' 171 התשפ"ד

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין בים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאלה. השתא בעגלא ובזמן קרוב. ונאמר אמן

בדרך הפרשה

הבנת היחס בין הקב"ה לבניו מהנה הקדמה למתן תורה

ביום ה' בסיון, יום לפני מתן תורה, אמר הקב"ה למשה רבנו: "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל. אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי" (שמות יט ג-ד).

על פניהם נראים הדברים כפלא. מדוע דוק ברגעי השיא של עם ישראל, יום לפני מתן תורה, בקש הקב"ה ממשה רבנו ללכת ולהזכיר לבני ישראל את הנקמה שעשה במצרים ואת הדרך בה הגן עליהם במדבר? התורה מוסיפה ומספרת, שלפני מתן תורה עלו משה ואהרן, נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל. "ויראו את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר" (שמות כד י). מבאר רש"י: "כמעשה לבנת הספיר - היא היתה לפניו בשעת השעבוד לזכר צרתן של ישראל שהיו משעבדים במעשה לבנים. וכעצם השמים לטהר - משנגאלו היה אור וחדוה לפניו".

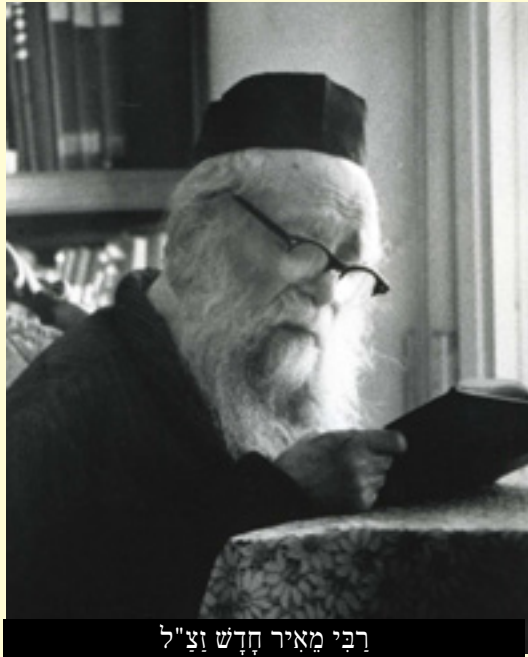
גם על זאת יש לתהות, כיצד לבנת הספיר שהיתה לפני הקב"ה בשעת השעבוד קשורה למתן תורה,

ומדוע הזכירה התורה את חדות הגאולה דוק לפני מעמד הר סיני?

באר המשגיח רבי מאיר חדש זצ"ל, שפסוקים אלו מהווים הקדמה, שכל יהודי ויהודי צריה להחזיר ללבבו בבואו לקבל את התורה.

כל מדינה מתקנת יש ספר חקים המחייב את האזרחים לנהג על פיו. כדי לחיות חיים תקינים וסדירים נדרש למדינה מלך הקובע את החקים, ובית משפט ומשטרה האוכפת אותם. לכן אמר הקב"ה למשה רבנו: "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל. אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי". אמנם אני עומד לתת לכם תורה מכילה חקים ומשפטים. אה דעו לכם, כי התורה שלי שונה מכל החקים והמשפטים שישנם בעולם. אמנם אני מלך מלכי המלכים, אה התורה שאני נותן לכם אינה רק תורה שמלך נותן לנתיניו, אלא גם תורה שאב מעניק לבניו.

כשאבא או אמא מבקשים מבנם דבר מה, הבן אינו מקים את בקשתם משום שהוא חושש ופחד, אלא משום שהוא אוהב אותם בכל לבו ורוצה לשמחם.

רבי מאיר חַדַּשׁ זצ"ל

פִּאֲחִים בְּנֵי מִשְׁפָּחָה אַחַת. כְּשֶׁאֶחָד מֵאַתְנֵוּ נִמְצָא בְּצַרָה פְּלִם עוֹזְרִים לוֹ כְּאִישׁ לְאַחִיו. כְּשֶׁאֶחָד מֵאַתְנֵוּ אִינוּ מִתְנַהֵג כְּמִצְפָּה, אָנוּ מִסְגְּלִים לְהַבִּינֵי לְהַבְלִיג וְלִסְלַח, כִּי אַחֲרֵי הַכֹּל הוּא אֶחָ שֶׁהֵיחַס אֵלָיו שׁוֹנֵה מֵהֵיחַס לְאָדָם זֶר מִהֲרָחוּב.

כְּאִשֶּׁר הָאֲחִים אֵינָם מִסְתַּדְרִים זֶה עִם זֶה, אֲבִיָּהֵם אִינוּ יִשְׁוּ בְלִילוֹת. הַמְרִיבָה בֵּין בְּנָיו מְצִיקָה לוֹ וּמְדִירָה אֶת מְנוּחָתוֹ. לְכֵן הַבְּנִים אֵינָם רוֹצִים לְצַעַר אֶת אֲבִיָּהֵם וְסוֹלְחִים אִישׁ לְאַחִיו. בְּדוּמָה לְכָה, גַּם אָנוּ מְשַׁנִּים אֶת כָּל הַנְּהַגְתְּנוּ בְּעֵנֵינֵי בֵּין אָדָם לְחִבְרוֹ, כְּדֵי לֹא לְצַעַר אֶת אֲבִיָּנו שְׂבִשְׂמִיָּם.

כְּאִשֶּׁר נִחְדָּדֵר לְלִבְנוּ כִּי אֵב אֶחָד לְכַלְנוּ, כָּל הַנְּהַגְתְּנוּ תִשְׁתַּמְנָה הֵן בְּמִצְוֹת שְׂבִינֵי אָדָם לְמִקּוֹם וְהֵן בְּמִצְוֹת שְׂבִינֵי אָדָם לְחִבְרוֹ. כְּאִשֶּׁר נִטְמִיעַ בְּקִרְבְּנוּ אֶת הַתְּחוּשָׁה שִׁישׁ לָנוּ אֵב אוֹהֵב בְּשָׂמִים, נִרְגִישׁ בְּטָחוֹן וּתְלוּת מְחֻלָּטֵת בְּקִבְ"ה. גַּם בְּעַת צָרָה נִדְעַ שְׂכָל מֵה שֶׁהָאֵב עוֹשֶׂה לְכַנּוּ נוֹבַע מְדַאֲגָה אֲמִתִּית לְטוֹכָתוֹ.

אָבָא אִינוּ נוֹעֵל אֶת הַדָּלֶת לְעוֹלָם

אֶת הַמְעֻשָׂה הַבָּא שְׂמַעְתִּי מֵאַבְרָהָם חֲסִידֵי וְכֵה הָיָה דְבָרָיו. נִסְעַתִּי לְבַקּוֹר בְּמִקְוֹמוֹת הַקְּדוּשִׁים בְּאוֹרְאִינָה וּבְפּוֹלִין. בֵּין הַשָּׂאֵר בְּקִרְתִּי בְּדִינוּב וּפְקֻדְתִּי אֶת קְבָרוֹ שֶׁל בַּעַל הַ"בְּנֵי יִשְׁשֹׁכָר" זצ"ל. כְּשֶׁהִגַּעְתִּי לְקַבֵּר רְאִיתִי יְהוּדִי רְכוּן עַל הַצִּיּוֹן וּמִתְפַּלֵּל מֵעַמְּק לְבוֹ. הַתְּקַרְבָּתִי לְקַבֵּר

בְּדוּמָה לְכָה כְּשֶׁאָנוּ מְקִיָּמִים אֶת הַמִּצְוֹת, אֵינָנו עוֹשִׂים זֹאת רַק מְשׁוּם שְׂמֵלָה מְלִכֵי הַמְּלָכִים צְוָה אוֹתְנוּ, אֶלֶּא מִחֶמֶת שְׂאָנוּ רוֹצִים לְשַׂמַּח אֶת אֲבִיָּנו שְׂבִשְׂמִיָּם.

בְּדֶרֶךְ הַטָּבַע, אָדָם מְסַגֵּל לְהַבְלִיג כְּשֶׁמְקַנְטְרִים אוֹתוֹ וְכִשְׂפוֹגְעִים בּוֹ, אֲבָל כְּשֶׁמְצִיקִים לִילְדָיו הוּא לֹא מוֹכֵן לְעַבֵּר בְּשִׁתְיָקָה. זֶהוּ שְׂאֵמֶר הַקִּבְ"ה לְמֹשֶׁה לוֹמֵר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: "אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם, עַל כִּמָּה עֲבַרְתֶּם הָיָה חִיבִין לִי קָדָם שְׁנוֹדוּגוֹ לְכֶם, וְלֹא נִפְרַעְתִּי מֵהֶם אֶלֶּא עַל יְדֹכֶם". כְּאִשֶּׁר הַמִּצְרַיִם חָטְאוּ וּפְשָׁעוּ הַבְּלִגְתִּי וְשִׁתְקִיתִי, אִךְ בְּרַגַע שֶׁהֵם פָּגְעוּ בְּבְנֵי הָאֱהוּיָבִים נִקְמַתִּי בָהֶם בְּכָל הָעֶצְמָה.

הַקִּבְ"ה הוֹסִיף וְאָמַר: "וְאֲשֵׁא אֶתְכֶם עַל כִּנְפֵי נְשָׂרִים, כְּנִשְׂרָ שְׂאוּמֵר מוֹטָב יִכְנַס הַחַיִּץ בִּי וְלֹא בְּבְנֵי". רַק אֲבָא וְאִמָּא מְסַגְלִים לְהוֹצִיא מִשְׂפָּט כְּזֶה מִפִּיָּהֶם. רַק אֲבָא וְאִמָּא מוֹכְנִים לְסַבֵּל בְּעֶצְמָם כְּדֵי לְמַנַּע סָבֵל מִצְּאֲצָאֵיהֶם. מֵאַחַר שֶׁהַקִּבְ"ה הוּא אֲבִיָּנו הָאוֹהֵב, הוּא נִעְמַד בֵּין מַחְנֵה מִצְרַיִם לְמַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וְקָלַט אֶת הַחֲצִיִּם וְהַבְּלִיִּסְטְרָאוֹת שֶׁהַמִּצְרַיִם יָרוּ עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

בְּנוֹסָף לְכָה, הִרְאָה הַקִּבְ"ה לְזַקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לְבַנְתֵּי הַסַּפִּיר אֲשֶׁר הִיְתָה תַּחַת רַגְלָיו בְּכָל תְּקוּפַת הַשַּׁעֲבוּד בְּהַ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַתְּעַנּוּ בְּמַחְנוֹת הָעֲבוּדָה שֶׁל מִצְרַיִם. כְּשֶׁבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִתִּיִּסְרוּ בְּגִלוֹת, הַקִּבְ"ה הִתִּיִּסֵּר עִמָּם בְּבַחֲיַנְתִּי "עֲמוּ אֲנֹכִי בְּצַרָה" (תְּהִלִּים צ"א טו). כְּאִשֶּׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִגְאָלוּ מִגְלוֹתֵם, הַקִּבְ"ה הָיָה שְׂרוּי בְּאוֹר וּבְחֻדוֹה. כְּשֶׁהֵבֵן סוֹבֵל הָאֲבָא מִצְטַעַר בְּיַחַד אִתּוֹ, וְכִשְׁהֵבֵן שְׂמִיחַ הָאֲבָא מֵאֲשֶׁר בְּיַחַד אִתּוֹ

מוֹפְתִי הַגְּאֻלָּה מְשַׁקְפִים אֶת הֵיחַס שֶׁל מְלָךְ מְלִכֵי הַמְּלָכִים לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. הַדְּרָךְ בְּהַ הַגּוֹ הַקִּבְ"ה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר, מְגַלָּה כִּי הוּא אִינוּ מְתִיחַס אֵלָינוּ רַק כְּמֵלָךְ לְנִתְיָנוּ, אֶלֶּא בְּעַקֵּר כְּאֵב לְבָנָיו אֲהוּבָיו. הַקִּבְ"ה הוּא "אֲבִיָּנו מְלַכְנוּ". קָדָם כֹּל הוּא 'אֲבִיָּנו' הִרְחַמֵּן שְׂאוֹהֵב אוֹתְנוּ אֲהַבַת עוֹלָם, וְרַק לְאַחַר מִכּוֹן הוּא 'מְלַכְנוּ'.

כְּשֶׁאָדָם נִגַּשׁ בְּמִבְט כְּזֶה לְקִיּוֹם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, הוּא מְשִׁתְּוֹקֵק לְעַבֵּד אֶת ה' עִם כָּל הַלֵּב, עִם כָּל הַנְּשִׂמָּה וְעִם כָּל הָאֲהָבָה. הוּא לֹא מְבַקֵּשׁ לְהַקְלֵל מְעַלְיוֹ אֶת מִשְׂאֵ הַמִּצְוֹת. הוּא לֹא מְחַפֵּשׁ לְעֲשׂוֹת אֶת הַמִּינִימוֹם הַנִּדְרָשׁ כְּדֵי לְצַאֵת יְדֵי חוֹבָה. הוּא לֹא מְרַגֵּשׁ שֶׁהוּא נוֹשֵׂא עַל גְּבוּ תִרְ"ג אֲבָנִים אֶלֶּא תִרְ"ג יְהִלּוּמִים.

מֵאַחַר שֶׁלְכַלְנוּ יֵשׁ בְּשָׂמִים אֵב אֶחָד, כְּלָנוּ חֲשׁוּבִים

שְׁלָה מִשְׁאִירָה אֶת הַדֵּלֶת פְּתוּחָה, כְּדֵי שְׁתּוּכַל לְהַכְנִיס
הַבֵּיתָה בְּרַגַע שְׁתִּרְצָה'.

דְּבָרָיו שֶׁל הַשֶּׁכֶן הָיוּ כִּמוֹ רַעַם. בְּאוֹתוֹ רָגַע הַחֵלֶטְתִּי
שֶׁאִם אִמָּא מִחִכָּה לִי בְּכוֹז צְפִיָּה, אֲנִי חוֹזֵר הַבֵּיתָה עוֹד
הַיּוֹם. כְּעֹבֵר מִסֵּפֶר שְׁנֵי־נֶפֶל לִי הָאֲסִימוֹן וּבְמַחֲוֵי
הַכּוֹיָקָה הַתּוֹכְנָה הַבָּאָה: 'אִם אָבָא וְאִמָּא לֹא נוֹעְלִים
בְּפָנָי אֶת הַדֵּלֶת, בּוֹדָאִי שְׂאָבָא שְׂבִשְׂמִים אֵינּוּ נוֹעֵל
בְּפָנָי אֶת הַדֵּלֶת'.

הַרְגַּשְׁתִּי שְׁקִבְלֹתִי מִסֵּר מִשְׂמִים. חֲשִׁיתִי שֶׁהַקֶּבֶ"ה פּוֹנֶה
אֵלַי וְאוֹמֵר: 'יוֹסֵי, לֹא מִשְׁנָה מֶה עֲשִׂיתָ, לֹא מִשְׁנָה לְאֵן
הַגַּעַתָּ, לֹא מִשְׁנָה לְהִיכֹן הַדְרָדְרָת, אֲנִי לֹא נוֹעֵל בְּפָנָי
אֶת הַדֵּלֶת. אַתָּה יְכוֹל לְחַזֵּר אֵלַי בְּכָל יוֹם. אֲנִי אֲבִיָּה
הַרְחֵמֵן הַמְּקוֹה שְׁתִּשׁוּב אֵלָיו בְּכָל רַגַע'.

כְּשֶׁהֲבֵנְתִי שְׂאָבָא שְׂבִשְׂמִים מִמֵּתִין וּמְצַפֶּה לִי, חָל בִּי
מִפְּנֵה אֲדִיר. בְּאוֹתוֹ הִרְגַע הַחֵלֶטְתִּי לְחַזֵּר לְדַרְגָּה בְּהַ
גְּדֻלְתִּי וְחִנְכָתִי".

רַבִּי אֵיזִיק שֶׁר זצ"ל הָיָה אוֹמֵר שְׂרָאשׁ לִיסוּדוֹת
הָאֲמוּנָה הוּא, שְׂבִמּוֹפְתֵי יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּקֶשׁ הַקֶּבֶ"ה
לְהַשְׁרִישׁ כִּי "בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל" (שְׁמוֹת ד, כב).

מֵתִי אָמַר הַקֶּבֶ"ה לְרֹאשׁוֹנָה אֶת הַמִּשְׁפָּט "בְּנֵי בְּכָרֵי
יִשְׂרָאֵל"? הוּא לֹא אָמַר זֹאת לִיהוֹשֻׁעַ בֶּן נוֹן לְאַחַר שְׁעַם
יִשְׂרָאֵל הַגִּיעַ אֶל הַמְּנוּחָה וְהִנְחִלָּה. הוּא לֹא אָמַר זֹאת
לְשַׁלְמָה הַמְּלָךְ, כְּשֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּשִׂיא תְּפֹאֲרָתָם,
וַיֵּשְׁבוּ אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֲנָתוֹ. הַקֶּבֶ"ה כָּנָה אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּתָּאֵר 'בְּנֵי בְּכָרֵי', כְּשֶׁהָיוּ מִשְׁעַבְדִּים לְמִצְרַיִם

וְלֹא הָאֲמֻנָתִי לְמִרְאָה עֵינָי. הָיָה זֶה חֶבֶר יְלָדוֹת בְּשֵׁם
יוֹסֵי, שְׁלָמַד אֶתִּי בְּזִמְנֵנוּ ב"תְּלִמּוֹד תּוֹרָה". עִם הַשָּׁנִים
הוּא פָּרַק עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת, נָטַשׁ אֶת הַתְּפִלִּין בְּבֵית
הוֹרָיו וְעָבַר לְהַתְּגוֹרֵר בְּתֵל אֲבִיב

בְּמִשְׁהָ עֲשׂוֹר לֹא נִתְקַלְתִּי בּוֹ וּלְפִתַע רְאִיתִי אוֹתוֹ מִשְׁתַּפֵּה
עַל צִיּוֹן ה"בְּנֵי יִשְׂשֹׁכָר". אֲמַנְם הוּא לֹא הָיָה לְבוֹשׁ בְּסַגְנוֹן
חֲרָדִי, אָבָל הוּא הִתְפַּלֵּל בְּבִכּוּיּוֹת, בְּכִסּוּפִים וּבְרַגְשֵׁי
קִדְשׁ כְּאֶחָד מִצְדִּיקֵי הַדוֹר. לֹא רְצִיתִי לְקַטֵּעַ אֶת תַּחֲנוּנָיו
הַנִּרְגָּשִׁים וְהַמְּתַנְתִּי בְּסִבְלָנוֹת עַד שִׁיִּסִּים אֶת תְּפִלָּתוֹ.
כְּעֹבֵר שְׁעָה הוּא סִיִּם לְהַתְּפַלֵּל, הַסְּתוֹכֵב לְאַחֹר וְהַבְּחִין
בִּי. הַהִתְּרַגְּשׁוֹת הָיְתָה גְדוֹלָה. הַתְּחַבֵּקְנוּ, הַתְּנַשְׁקְנוּ,
הַתִּישְׁבְּנוּ יַחַד עַל סִפְסָל סְמוּךְ וּפְתַחְנוּ בְּשִׂיחָה.

"יוֹסֵי!" קְרָאתִי נְרַגְּשׁוֹת, "עֲשֹׂר שָׁנִים לֹא רְאִיתִי אוֹתָהּ,
הֲרִי עֲזַבְתָּ לְתֵל אֲבִיב. תִּרְאֶה אִיָּה אַתָּה מִתְּפַלֵּל עַכְשָׁיו
כְּמוֹ אֶחָד הַצְדִּיקִים".

יוֹסֵי הִבִּין שְׂאֲנִי מִתְּעַנְנֵן בְּמַהֲפָה שְׁעֲשֶׂה בְּחַיָּו וְסִפֵּר לִי
אֶת קוֹרוֹתָיו בְּגִלּוֹי לֵב: "הַכֹּל הִתְּחִיל לְפָנָי כְּחֻדְשִׁים,
כְּשֶׁפָּגַשְׁתִּי בְּאֶפְסוֹן מִקְרִי אֶת שְׂכָנִי לְשַׁעֲבֵר, הַמְּתַגְוֵר עַד
הַיּוֹם בְּדִירָה מוֹל דִּירַת הוֹרָי. הַתְּפַתְּחָה בֵּינֵנוּ שִׂיחָה
שְׂבִמְהַלְכָה הַצְּלִיחַ הַשֶּׁכֶן לְהַפְתִּיעַ אוֹתִי.

'יוֹסֵי, אֲנִי רוֹצֶה לְסַפֵּר לְךָ מִשְׁהוֹ שִׁירְגַשׁ אוֹתָהּ מְאֹד.
אַתָּה לֹא תֵאֱמַר אֲבָל אִמָּא שְׁלָה סִפְרָה לְאִשְׁתִּי, שְׂבִמְשֶׁה
עֲשֹׂר הַשָּׁנִים הָאֲחֵרוֹנוֹת הִיא לֹא נוֹעֵלֶת אֶת דֵּלֶת הַבֵּית
בְּלִילָה. בְּכָל עָרֵב הִיא מְצַפֶּה וּמְקוֹה, שְׂאוּלֵי הַלִּילָה
יוֹסֵי שְׁלָה יְחַלֵּט לְחַזֵּר הַבֵּיתָה. בְּמִשְׁהָ עֲשֹׂר שָׁנִים אִמָּא

צִיּוֹן ה"בְּנֵי יִשְׂשֹׁכָר"

ושקועים במ"ט שערי טמאה.

כל יהודי בכל מקום ובכל מצב נחשב ככנו של הקב"ה. אפלו אם הוא נפל למ"ט שערי טמאה, הוא עדין בגדר "בני בכרי ישראל". גם אם היהודי התרחק ממסורת אבותיו ונטש את התפלין, הקב"ה אינו נועל בפניו דלתות תשובה ומצפה בכל יום שישוב.

היסוד שכל יהודי צריך לדעת בחיים הוא שהקב"ה הוא 'אבינו' לפני שהוא 'מלכנו'. כשנגשים למצוות מתוך הכנה שאנו ממלאים את רצון אבינו שבשמים, לא מקימים אותן רק כדי לצאת ידי חובה. כשחשים כי אנו בני האהובים של מלך מלכי המלכים, מקימים את המצוות מתוך שמחה, התלהבות ותשוקה לעשות נחת רוח לאבינו שבשמים, ולא מרגישים שאנחנו נושאים על גבנו תרי"ג אבנים אלא תרי"ג יהלומים! (רבי יעקב שיש שליט"א - לרומם)

דבור אחד של תורה מחיה את הנפש

וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר (כ, א) אמרו חז"ל (שבת פח ע"ב) שבכל דבור ודבור שיצא מפי הקב"ה פהר סיני יצאה נשמתו של ישראל. הקב"ה החיה אותם בטל התחיה שעתידי להחיות בו את המתים באחרית הימים. נמצא שכאשר הקב"ה יחד שמו עליהם היה זה זמן של יציאת נשמה, ואז אמר לכל אחד מהם 'אלקיה'. נשאלת השאלה, הרי התורה היא חיינו וארץ ימינו,

ושנינו באבות (ו, ז): "גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא, שנאמר: 'ארך ימים בימינה', ואומר: 'כי ארך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לה'". אם כן תמונה, איך יתכן שפרחה נשמתם דוקא בזמן קבלת התורה, שהיא העת הנעלה ביותר שבה התורה השפיעה חיות לעם ישראל? הלא אדרבה, כל דבור ודבור היה צריך להשפיע עליהם עוד חיות ועוד חיות! ההסבר הפשוט הוא, שהיתה זו מעין מיתת נשיקה. מהי מיתת נשיקה? הקב"ה מתקרב אל האדם, וכשהאדם רואה את הקרבה הגדולה, נשמתו נמשכת אל הקב"ה. מרב השתוקקות לדבק בה', הנשמה פורחת מן הגוף. פה היה במתן תורה, שפרחה נשמתם מרב קרבה והשתוקקות להקב"ה. אה הקב"ה החזיר את נשמתם, כי הוא הוריד את נשמותיהם לעולם הזה כדי שיהיו ויעבדוהו ויקימו את התורה.

רבי אהרן הגדול מקרלין זצ"ל מבאר, למה פרחה נשמתם? כי הקב"ה רצה ללמד את האדם מישראל: דע לה, לפעמים יש לה נסיגות קשים, אתה מרגיש שהכל קורס עליה. במצב שכזה אתה נופל לזרועות היאוש וחושב בלבך: מה יהיה? איך אעמד על רגלי? התשובה היא: דבור אחד של תורה יחיה אותך ויעמיד אותך על רגליך! גם אם הכל נראה לה אבוד וחסר סכוי, דבר תורה אחד יכול להשפיע עליה חיים ולרומם אותה מן המצב השפל ביותר. (רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

בזכות מסירות נפש על שמירת השבת

זכור את יום השבת לקדשו (כ, ז) ישנו ספור נפלא המלמד מהו כחה של מסירות נפש על שמירת השבת:

לפני קרוב למאה שנה נסע יהודי מאירופה לארצות הברית. באותה תקופה לא היתה אפשרות למצא בארצות הברית מקום עבודה השוכת בשבת, והוא הבטיח לאביו טרם נסיעתו שלא יעבד בשבת ויהי מה. היהודי הגיע לאמריקה, וגלה שקשה מאד לעמדם בהבטחה. עובד שהיה אומר ביום ששי שהוא לא

מגיע מחר לעבודה, היו אומרים לו: "אל תבוא לא רק מחר, אלא בכלל". בכל שבוע הוא היה צריך להחליף עבודה, וזה היה קשה ביותר. יום אחד הוא הגיע לבגנו משרדים גדול, נכנס אל חדר המנהל והציע את עצמו כמנקה. "ביום שבת לא אוכל לעבד, אה אעבד בכל הימים, כולל יום ששי ומוצאי שבת!" אמר לו בעל הבית: "אם ביום ששי תנקה לפני שבת, ובמוצאי שבת תבוא על חשבון הזמן שלך ותעבד כל הלילה, וביום ראשון תנקה כרגיל, אני מסכים!" במשך שנה עבד היהודי במפעל, והעובדים וצוות

"באו מים עד נפש!" הרהר לעצמו. "אם לאחר השבת
הזאת לא אצליח להסתדר בעבודה, אנסה למצא קולות
והתרים לעבד בשבת!"
במשך כל השבת הוא ישב והתחנן: "רבנו של עולם!
אני לא רוצה להפר את ההבטחה שנתתי לאבא. תעזר
לי לשמר את השבת!"
והנה במוצאי שבת הוא שמע דפיקות בדלת. הוא פתח
אותה ועמד תחתיו המום.
הבוס שלו לשעבר עמד בפתח כשמצדו איש עסקים גוי.
"אפשר להכנס?"
"בבקשה!"
הכניס אותם לסלון, והגיש לפניהם קנקן מים עם כוסות.
זה כל מה שהיה לו...
"תשמע", פנה אליו הבוס לשעבר. "לקחתי לי שתי
וחפשונו אדם מכשר שיהיה המנהל של העסק שאנחנו
רוצים עכשיו להקים. פניתי אל השתף ואמרתי לו:
'המנקה שלי הוא יהודי חכם, אני אומר לה שאם הוא
יהיה המנכ"ל הוא יעשה אותנו מיליונרים!"
'אף פעם אל תאמין ליהודי!' אמר לי השתף. 'הוא יגנב
לה את כל הכסף וישאיר אותה בלי פרוטה!"
'היהודי שלנו הוא נאמן', אמרתי לו, 'וספרתי לו על
התעקשותה לשמר שבת גם במקור הפסד כספי.
אף השתף הניד בידו בבטול.

ההנהלה שנוכחו לדעת עד כמה הוא ישר, אמת, חכם
ופקח, אהבו אותו מאוד.
אך ימי השלום לא ארכו. יום אחד נקרא היהודי אל
המנהל וזה הודיע לו ללא כל גנונים: "מהשבת הקרובה
אתה מתייצב לעבודה!"
היהודי היה המום: "הרי סכמנו שאיני עובד בשבת!"
"לא מעגין אותי מה היה הסכום", אמר המנהל. "אני
פה הבוס, ואני קובע את הכללים מחדש. או שתבוא
לעבד בשבת או שאפטר אותה!"
אמר לו היהודי: "אתה יכול לפטר אותי. לא אעבד
בשבת בשום אופן!"
אכן, המנהל ישם את אימו ופטר אותו.
היהודי החל לתור אחר עבודה אחרת, אף לא מצא שום
מקום עבודה שיסכים לשחרר אותו מן העבודה בשבת.
חלף חודש, חלפו חדשים, שלושה וארבעה. העני בביט
היה מחפיר. הוא כבר גמר את כל החסכונות שלו
וכבר לא נותר לו ממי ללוות כסף.
והנה הגיעה שבת קדש. במקום חלות שחומות
ורייחניות, דגים ובשר וכל מטעמים, עמד על השלחן
כפר לחם שחור מיום חמישי מקסה במפית. זה כל מה
שהיה ביכולתו להגיש לשלחן השבת.
הוא חזר מבית הכנסת, התישב לשלחן והחל לשיר
"שלוש עליכם מלאכי השרת", ואז פרץ בבכי נורא.

הבוס הושיט לעברו מעטפה ואמר: "היום בליקה עברה חצי השנה. עמדת במבחן! אני מעניק לך את סכום ההתערבות במתנה, ומהיום אתה חוזר למפעל, אך לא כמנקה, אלא כמנכ"ל!"

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

'עזבו! היהודים כל כף אוהבים כסף עד שהם מוכנים לוותר בעבורו על המצוות שלהם, וזה כולל גם את היהודי שלך! אתה יודע מה?! אני מוכן להתערב אתה שאם אתה מפטר אותו על שמירת השבת, תוך חצי שנה הוא חוזר אליך ועובד מתי שרק תאמר לו. אם לא - אני נותן לך עשרת אלפים דולר!"

בדרך רבותנו

עם ישראל מוסר נפשו עבור הנחשלים וישמע יתרו (יח, א)

פרש רש"י: "וישמע יתרו - מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק". יש להבין, מה כל כף מרגש במלחמת עמלק? מה היה שם יותר מאשר היה במצרים? מבאר ה"משה חכמה": על מי בא עמלק להלחם? הרי כל עם ישראל היו בתוך הענן ולא יכלו לעשות להם כלום. אלא, הוא בא להלחם על מי שהיה מחוץ לענן, המה הערב רב, הגרים הגורים, וכל אותם חסרי כח מחמת חטאם שהיה הענן פולטם. זהו שאמר הכתוב (דברים כה, יח): "ויזנב בה כל הנחשלים אחריה" - שעמם עשה עמלק מלחמה.

בגוד זה יצאו כל בני ישראל להלחם עם עמלק במסירות נפש! עבור מי? עבור "הנחשלים אחריה", הרשעים. כשראה זאת יתרו אמר: אם זהו עם ישראל, שמוכנים למסור את נפשם בעבור אלו שיצאו מן המחנה, אני רוצה להיות שיה לעם הזה.

אמר לי פעם רבי אשר אריאלי שליט"א: כלם תמהים איה זכה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל לכזאת ישיבה, ישיבת מיר, שלומדים בה כמה וכמה אלפי תלמידים, כן ירבו. מה הסוד? אגיד לך מה שאני חושב: מספרים שכאשר ישיבת מיר הוקמה, למדו בה כמה בחורים טובים, עלויים שהגיעו מ"עץ חיים". אבל הסתגנו לשם גם בחור אחד, חלכנה, שעשה ביוזמות לישיבה, והתלמידים התבישו ממנו מאד. בכל מקום שאמרו שהם לומדים בישיבת מיר לעגו להם: "אה! אתם לומדים ביחד עם הבחור ההוא... ופניהם חפוי. הם נגשו לרבי אליעזר יהודה ובקשו שיוציא אותו

מהישיבה, אך הוא לא הסכים. הגיעו הדברים לידי כף, שהם כבר לא יכלו לסבל יותר, והם נגשו, כלם ביחד, לראש הישיבה ואמרו לו: "אנחנו כבר לא מסגלים לספג כאלו ביוזמות. או שראש הישיבה יוציא אותו מהישיבה, או שאנחנו נעזב את הישיבה!"

אמר להם ר' אליעזר יהודה: "אני מבין אתכם היטב, ואני גם מבין היטב את המחיר שאני אשלם על מה שאני עומד לומר לכם, ואף על פי כן אני אומר לכם:

תעזבו את הישיבה, ואני אשאיר אתו לבר!" לתמיהתם הגדולה, הסביר: "אני לא בונה ישיבה בשבילי. אני בונה ישיבה פי הקב"ה רוצה שאני אבנה ישיבה! אם אתם תלכו - הרי לא תלכו לרחוב, תלכו לישיבות אחרות. אז במקום שתהיה לר' אליעזר יהודה ישיבה טובה - תהיה למישהו אחר ישיבה טובה. אבל הבחור הזה - אמנם קבלנו אותו בטעות, אבל כעת אם הוא ילך מכאן - הוא ילך לרחוב. הקב"ה רוצה, אפוא, שהוא ישאר כאן. ואני, כאמור, בונה ישיבה בשביל הקב"ה!"

"כף זוכים! משום כף זוכים!" סיים רבי אשר.

כש"הקשה לו הדבר" - זכה לסייעתא דשמיא

וישמע יתרו (יח, א)

פרש רש"י: "יתרו - שבע שמות נקראו לו... יתרו, על שם שיתר פרשה אחת בתורה (להלן פסוק כא) ואתה תחזה".

שואל האדמו"ר מגור החדושי הרי"ם זצ"ל: הפרשה שיתרו יתרו לא מתחילה מ"ואתה תחזה", אלא כמה

לא רק "אדם גדול". ישנם הרבה אנשים שזכו לפעול רבות בכלל ישראל אף שהם לא היו גדולים במיוחד. יש כאלו שעסקו בקרוב, וזכו לקרב אלפים ורבבות תחת כנפי השכינה. הם היו אנשים שכאב להם, שהקשה להם הדבר, וכשכואב - זוכים.

שמעתי שהיה אחד מגדולי ישראל שה"חזון איש" זצ"ל בקש ממנו שיוציא ספר כמו משנה ברורה על חלק 'יורה דעה', והוא אמר ל"חזון איש" שלהוציא ספר כמו המשנה ברורה אי אפשר בלי סיעתא דשמאי מיוחדת. בשביל לזכות בסיעתא דשמאי צריה להיות אחד שכואב לו מאד מאד שלכלל ישראל יהיה ספר הלכה שפנה. "אני לא עומד בדריגה הזאת, וממילא לא זוכים לסיעתא דשמאי כזאת".

רבי מאיר ליברמן הסתובב הרבה אצל ה"חפץ חיים". לימים ישב אצל הרב **מבריסק זצ"ל** והתחיל לספר ספורים על ה"חפץ חיים", כאלו שהוא ראה כסדר, שהיו מגיעים ל"חפץ חיים" עם שאלות, ועוד לפני שהיו מתחילים לדבר, ה"חפץ חיים" היה מדבר כאלו לעצמו, והללו קבלו את התשובה לשאלותיהם. אמר לו הרב: "אתה רוצה להגיד שזה רוח הקדש? אכן ל'חפץ חיים' היתה רוח הקדש, אבל מה שפירת זה לא רוח הקדש! אלא היות והוא מסר את נפשו על פלל ישראל, וכאב לו על כל יהודי, משמים שמו לו בפה את התשובות בלי שהוא התכוון".

הרב **מבריסק** לא אמר שה"חפץ חיים" זכה לזה בגלל צדקותו הגדולה, או בגלל עמל התורה העצום שלו, גם לא בגלל האמונה הגדולה שיקדה בו, אלא מפני שהוא מסר נפשו על כל יהודי. כשאדם מוסר נפשו על דבר - בדבר הזה יש לו סיעתא דשמאי. (ע"פ רבי אליהו דיסקין שליט"א - דורש טוב)

פסוקים לפני כן, באמרו למשה: "לא טוב הדבר אשר אתה עשה". מדוע אמר רש"י שאו פרשת 'ואתה תחזה'? אמר החידושי הרי"ם דבר יקר: להגיד בקרבת, מה לא טוב - זה לא נקרא שיתר פרשה בתורה. "יתר פרשה" זה להגיד מה פן לעשות! מ"ואתה תחזה" מתחיל יתור הפרשה אחת בתורה.

מן הסתם היו למשה רבנו 'עצות זאגער'ס' מהבקר עד הלילה, ואף אחד לא זכה שהעצה שלו התקבלה, ושתיתר פרשה אחת בתורה. למה יתרו פן זכה? רש"י אומר: "וישב משה ויעמד העם - יושב כמלה וכלם עומדים והקשה הדבר ליתרו". העצה שלו התקבלה כי "הקשה לו הדבר"! היה קשה לו, כאב לו.

זה יסוד גדול מאד! כשכואב לבן אדם, בפרט על רוחניות, או כשכואב לו הצער שיש לאחרים - הוא מקבל סיעתא דשמאי.

את היסוד הזה רואים בכל ההיסטוריה. לא מכבר היתה התעוררות עצומה בכלל ישראל בסיומי הדף היומי. אלפים ורבבות התחילו ללמד דף היומי. תראו אילו זכיות עצומות יש ל**רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל**. הוא היה אז אברהם בן שלשים וחמש בזמן שתקן את הדף היומי. איה הוא זכה? כי "הקשה לו הדבר". כאב לו שתהיה תורה בכלל ישראל, והוא מסר את נפשו על הרבצת תורה בשיבתו. כשבן אדם מוסר את נפשו וכואב לו, הוא יכול.

רואים את גדולי ישראל אחרי המלחמה: הרב מפוניבז' פאן בארץ, רבי אהרן קוטלר באמריקה, הרבי מסאטמאר, הבית ישראל, הבעלזער רב, והקלויזנבורגער רב - אנשים שהגיעו שבורים ורצוצים, ואף על פי כן הצליחו לבנות עולמות. איה הם הצליחו? זה הכח של מסירות נפש. של "הקשה לו הדבר".

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org

**רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org ונשלח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-1: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ